

NSZZ PRACOWNIKÓW

SCHRONISK DLA NIELETNICH I ZAKŁADÓW POPRAWCZYCH

Adres do korespondencji: ul. Bydgoska 4, 86-170 Nowe

tel. 603 640 185 e-mail: nszzpsdnizp_zg@wp.pl www.nszz.com.pl

zrzeszony w Forum Związków Zawodowych

Nowe, dnia 30 marca 2023 r.

Marian Banaś
Prezes Najwyższej
Izby Kontroli
ul. Filtrowa 57
Warszawa 02-056

Wnioskujemy o przeprowadzenie kontroli w placówkach resocjalizacyjnych dla nieletnich podległych Ministerstwu Sprawiedliwości w zakresie sposobu wynagradzania pracowników ochrony i związanym z tym problemem obniżania się poziomu bezpieczeństwa.

Naszym zdaniem grupa zawodowa pracowników ochrony jest traktowana w sposób dyskryminacyjny pod względem sposobu wynagradzania za pracę, co prowadzi do znacznej rotacji kadry powodującej niestabilność grupy zawodowej, a także do zatrudniania osób o obniżonych kompetencjach, w tym emerytów.

Pracownicy ochrony są gwarantem prawidłowo i przede wszystkim bezpiecznie prowadzonej pracy resocjalizacyjnej w placówkach, które od 1 września ub. r. funkcjonują w oparciu o Ustawę o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich. Kwestia wynagradzania tej grupy pracowniczej jest nierozzerwalnie związana z sukcesami osiągnięć resocjalizacyjnych, a co za tym idzie, ze spokojem funkcjonowania całego społeczeństwa. Tymczasem wynagrodzenia naszych pracowników ochrony są naliczane w sposób kuriozalny.

Podstawę stanowi Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie warunków wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników niebędących nauczycielami, zatrudnionych w szkołach i placówkach oświatowych prowadzonych przez organy administracji rządowej oraz w niektórych innych jednostkach organizacyjnych (ostatnia zmiana: Dz.U. z 2022 r., poz. 1088, tabela 3).

Otóż, do podstawy wynagrodzenia jest doliczany dodatek za warunki pracy plus pozostałe składniki, co w sumie składa się na tzw. najniższą krajową. Interpretowanie dodatku za trudną pracę w takiej formie jak obecnie jest krzywdzące dla pracowników, ponieważ umieszczenie tego dodatku w wynagrodzeniu minimalnym skutkuje obniżeniem wynagrodzenia zasadniczego, a co za tym idzie obniżeniu dodatku stażowego oraz stawek za godziny nadliczbowe. Ponadto tak interpretowany dodatek nie spełnia swojej funkcji zawartej w samej nazwie!

Przykład oparty o realne wynagrodzenia:

Pensja minimalna to obecnie 3490 zł brutto

A) Pracownik z dwudziestoletnim letnim stażem w jednostkach, gdzie nie ma dodatku za trudną pracę (warunki pracy) lub nie on jest wliczany do pensji minimalnej otrzyma wynagrodzenie 4188 zł brutto,

B) Pracownik z dwudziestoletnim stażem w placówkach, gdzie istnieje dodatek za trudną pracę otrzyma wynagrodzenie:

pensję zasadniczą 2585 zł+ 35% (tj. 905 zł) +20% (tj. 517 zł) = 4007 zł brutto.

Różnica; 4188 zł – 4007 zł =181 zł miesięcznie

181 zł × 12 miesięcy = 2172 zł. To jest roczna strata pracownika ochrony z tytułu otrzymywania dodatku za trudną pracę.

Dla porównania o wynagradzaniu za pracę pracowników ochrony podległych Ministrowi Zdrowia: Ustawa z dnia 26 maja 2022 r. o zmianie ustawy o sposobie ustalania najniższego wynagrodzenia zasadniczego niektórych pracowników zatrudnionych w podmiotach leczniczych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 28 czerwca 2022 r., poz. 1352).

Załącznik: WSPÓŁCZYNNIKI PRACY, Poz. 9:

Pracownik działalności podstawowej, inny niż pracownik wykonujący zawód medyczny z wymaganym wykształceniem średnim – 0,78.

To znaczy, że w tym roku strażnik w służbie zdrowia otrzymuje wynagrodzenie brutto w wysokości $0,78 \times 5.662,53 \text{ zł} = 4.416,77 \text{ zł}$ plus dodatki!!! Nie ma tabeli, kategorii, jest prosty przelicznik. Otrzymana kwota wynagrodzenia zasadniczego, to porównywalnie górna granica kategorii wynagrodzeń naszych strażników! Wniosek nasuwa się sam: Minister Zdrowia właściwie zadbał o swoich pracowników ochrony. Nie kwestionujemy zasadności dobrego wynagradzania strażników w służbie zdrowia. Nie mniej uważny, że warunki pracy naszych strażników są o wiele trudniejsze, w tym są bez przerwy potencjalnie narażeni na czynną agresję słowną i fizyczną ze strony wychowanków. Na przestrzeni lat doświadczenie nasze wskazuje, że coraz częściej są zmuszeni do interwencji fizycznej, w tym do stosowania przymusu bezpośredniego.

Powyższe fakty poważnie negatywnie rzutują na angażowanie się pracowników w czynności zawodowe i utrudniają utożsamianie się z miejscem pracy. To także poważny przyczynek do obniżania się poziomu bezpieczeństwa. Niskie

wynagrodzenia są powodem frustracji w poczuciu niedoceniań trudów pracy i zakresu obowiązków, zwłaszcza teraz, gdy ceny mediów, towarów i usług znacznie wzrosły.

Kolejna nieprawidłowość dotycząca obowiązków zawodowych pracowników ochrony w naszych placówkach dotyczy stosowania przymusu bezpośredniego w tym środków przymusu bezpośredniego. Od pracowników ochrony zatrudnionych w więziennictwie wiemy, że stosowanie środków przymusu bezpośredniego wymaga profesjonalnego szkolenia z częścią praktyczną i teoretyczną zakończonego egzaminem także praktycznym i teoretycznym.

W przypadku tej grupy zawodowej w naszych placówkach do nielicznych należą ci, którzy takie uprawnienia mają, bo są np. emerytowanymi pracownikami zakładów karnych. Pozostali nie mają takiego profesjonalnego przygotowania, bo Ministerstwo Sprawiedliwości kieruje ich na kursy, które nie dają uprawnień do stosowania środków przymusu bezpośredniego. W związku z tym pracownik ochrony, który takie środki zastosuje, może być pociągnięty do odpowiedzialności cywilnej z tytułu np. wyrządzenia krzywdy wychowankowi.

Na podstawie doświadczeń wiemy, że pracownikami ochrony nie kwapią się do stosowania tychże środków, a to powoduje, że poczucie bezpieczeństwa w placówkach dla nieletnich jest znacznie obniżone: agresywny nieletni zdaje sobie sprawę z tego, że strażnik będzie się uchylał od stosowania tychże środków, więc czuje się w dużym stopniu bezkarny. Ten stan budzi u wychowanków nadmierne poczucie pewności siebie i powoduje wzbudzanie zachowań agresywnych zwłaszcza u tych szczególnie zdemoralizowanych i mających za sobą rozboje, gwałty i zuchwałe kradzieże.

Pracownicy ochrony zatrudnieni w zakładach karnych dysponują odpowiednimi ubiorami i środkami ochrony własnej co powoduje, że są w dużym stopniu zabezpieczeni przed fizyczną agresją osadzonych. W tym kontekście pracownicy ochrony w naszych placówkach wykonują czynności służbowe odziani we własną odzież.

Przywołane powyżej fakty z zaakcentowanym niskim generalnie wynagradzaniem pracowników ochrony powodują, że zdecydowanie zbyt często dochodzi w naszych placówkach do wydarzeń nacechowanych fizyczną agresją wychowanków ukierunkowaną nie tylko na rówieśników, ale też na pracowników.

W związku z niejasnościami prawnymi w zakresie obowiązków zawodowych w połączeniu z degradingą sytuacją płacniczą dla grupy pracowników ochrony liczne wakaty zapełniane są m.in. emerytami „dorabiającymi do emerytury”. Mając na uwadze zachowanie właściwego poziomu bezpieczeństwa stanowczo sprzeciwiamy się praktyce przyjmowania emerytów na stanowiska pracowników ochrony, na których powinni pracować ludzie czynni zawodowo, sprawni intelektualnie i fizycznie, a nie osoby wyeksploatowane zawodowo. Zaprawdę trudno jest wyobrazić sobie skuteczną i szybką interwencję emeryta

reagującego na agresywnego i rozemocjonowanego wychowanka, zaprawionego w bójkach ulicznych, kibolskich i silnego, i sprawnego fizycznie.

Według naszych ustaleń celem interwencji Najwyższej Izby Kontroli powinno być przeprowadzenie rozeznania w placówkach resocjalizacyjnych dla nieletnich podległych Ministrowi Sprawiedliwości w obszarach przez nas wskazanych i wystawienie rekomendacji mających na celu przywrócenie właściwego poziomu bezpieczeństwa, także należyte wynagradzanie i wyszkolenie tychże pracowników oraz wyposażenie ich w stosowne uprawnienia, ochronę prawną i techniczne środki przymusu bezpośredniego.

Dariusz Kuszewski
Przewodniczący ZG NSZZ
Pracowników Schronisk dla
Nieletnich i Zakładów Poprawczych
/podpisano elektronicznie/

Otrzymuje : Biuro Poselskie Posła Tomasza Szymańskiego